A°. 1859. N°. 249.

WOENSDAG — 19 OKTOBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT, Woensdag 19 Oktober.

De vrede is tusschen Oostenrijk en Frankrijk geteekend, maar hoe zal het nu met Sardinie gaan? De dagbladen melden, dat de verdere traktaten thans spoedig op het eerst geslotene zullen volgen, en dat de formaliteiten alleen de dadelijke goedkeuring van die nadere verdragen hebben belemmerd. De *Pays* zegt, dat bepaaldelijk twee nadere verdragen zullen worden gesloten.

De kwestie der verdeeling van de schuld tusschen Oostenrijk en Sardinië heeft de grootste bezwaren opgeleverd. Men had tot het uitmaken van 't geschil de bemiddeling van eene onpartijdige mogendheid voorgesteld. Oostenrijk droeg den koning van Nederland als scheidsregter voor. Frankrijk maakte daartegen dadelijk deze billijke opmerking, dat Nederland een zoo groot deel bezit in de Oostenrijksche schuld, dat een Nederlandsch scheidsregter geen onpartijdige kan geacht worden. Toen moet koning *Leopold* zijn aangewezen. Of deze werkelijk als zoodanig is opgetreden, is onzeker, maar de schuld, die Sardinië overneemt, wordt op nieuw op 250 millioen begroot.

Wat er van 't kongres zal komen, daarvan is niets naders te zeggen; er loopen daaromtrent velerlei geruchten, en in Frankrijk gelooven nog velen, dat Engeland zijne eischen, die het tot deelneming aan het kongres heeft gesteld, een weinig zal laten varen, voor de medewerking van Frankrijk in de Chinesche wateren. Zulk eene veronderstelling is echter niet gegrond. Vooral na het bedwingen van den Indieschen opstand kan Engeland, hoe zwaar de taak ook zij, zijne regten tegenover China stellig wel handhaven. Eene gemeenschappelijke werking der Westmagten ware zeker wenschelijk; maar het kabinet van Londen zal die nimmer koopen met opoffering zijner politiek in Italië; het zou dan de natie te veel krenken, die zoo algemeen Italiaansch gezind is, dat zoowel de ministeriële als de oppositie-pers voortdurend evenzeer de Italiaansche vrijheid verdedigt tegen het Oostenrijksch ultramontanisme. Er is dan ook voortdurend weinig aan te denken, dat door Engeland aan een kongres zal worden deelgenomen, zonder dat het beginsel der volksregten daarbij wordt op den voorgrond gesteld. De *M. Post* zegt, Engeland kan er zich niet aan wagen, dat de deliberatiën op 't kongres zoo'n rigting nemen, dat de Britsche gezant genoopt zou kunnen worden eenvoudig zijn hoed op te nemen en te vertrekken. En zonder deelneming van Engeland verliest een kongres al zijne waarde. Er is dus in deze nog veel uit den weg te ruimen, alvorens een kongres te Brussel bijeen is.

Naar de berigten uit Midden-Italië wordt er de stemming bepaald van dien aard, dat eene nadere regeling onontbeerlijk wordt, als men geene wending in den toestand wil zien plaats hebben. Te Parma voorziet men moeijelijkheden, als men de moordenaars van *Anviti* er voorbeeldig zou willen straffen. Ook verder zijn de gemoederen in Italië in opgewekte stemming. Waren er thans nog bezwaren te overwinnen de kracht van den volkswil zou zich kunnen openbaren. Thans wordt die door de voortdurende stilte gebroken. Die staat van zaken is niet lang houdbaar; daarom is de heer *Minghetti* te Turijn, om aan te dringen op het benoemen van prins *Carignan* tot algemeen regent, en is generaal *Dabormida* te Parijs, om de keizerlijke regering tot goedkeuring van zulk een maatregel te bewegen. Reeds is de gen. tweemaal door den keizer ontvangen. Men weet niet, welk oordeel Z. M. zal vellen, maar meent, dat de rapporten van Maarschalk *Vaillant* over den toestand van Midden-Italië den keizer zouden kunnen nopen, in deze gunstiger voor Italië te beslissen, dan hij anders welligt zou doen.

Van Napels wordt gemeld, dat het leger wordt bijeengetrokken, en dat de koning het zal gaan bezoeken. Met wat doel? Men durft aan geen aanval denken; de bijeentrekking schijnt toch minstens eene bedreiging tegen Midden Italië te zijn.

Onder de telegrammen zal men zien, dat er niet alleen sprake is van eene zamenkomst van den keizer van Rusland met den prins-regent van Pruissen maar ook met den keizer van Oostenrijk, Toch voegt men er bij, dat het den prins *van Hessen* niet gelukt is eene bepaalde toenadering tusschen de hoven van Petersburg en Weenen daar te stellen. Te Berlijn echter rekent men wel op eene aansluiting der Russ. staatkunde in de zaak van Italië aan de Pruissiesche. In hoeverre deze weder zich aan de Engelsche of aan de Oostenrijksche zou aansluiten, is niet bekend.

Is Engelands politiek in Italië liberaal en dus overeenkomstig met de Britsche staatsinstellingen, tegenover Spanje is het kabinet van Londen minder konsekwent, waar het Spanje's regten tegenover Marokko geldt. Engeland doet dit uit eigenbelang; dat is daarom niettemin te bejammeren. Intusschen schijnt Brittanje nog kans te hebben de vijandelijkheden op de Noorder kusten van Afrika te voorkomen. De keizer van Marokko moet een nader uitstel aan het hof van Madrid gevraagd hebben, dat hem nog voor enkele dagen is verleend, te eerder daar hij met zóó ernstige binnenlandsche moeijelijkheden te kampen heeft gehad, dat hij aan de vordering van Spanje nog niet heeft kunnen voldoen.

Het wordt niet bevestigd, dat de Britsch-Indische soldaten zich naar China hebben begeven, waar men intusschen 15,000 man troepen vraagt. — Denemarken zendt eene expeditie naar China en Japan, om ook de Deensche handelsbelangen daar te doen behartigen. China schijnt trouwens inschikkelijker gezind te worden.

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Bombay, *27 September*. Naar men verzekert, zijn de autoriteiten te Peking thans geneigd, om de Europesche gezanten toe te laten. Evenwel heeft de heer *Bruce* aan de regering te Calcutta 13000 man troepen aangevraagd. Twee regimenten hebben bevel ontvangen, zich naar China te begeven.

De Russiesche goeverneur van Oostelijk Siberië is op de Peï-Ho aangekomen. Hij zal gevolgd worden door vier kanonneerbooten.

Madrid, *Maandag*. De regering heeft heden der Kortes kennis gegeven, dat zij, voor het verstrijken van het uitstel aan Marokko verleend, het berigt had ontvangen dat die Staat de vereischte genoegdoening zou geven. Zij heeft dadelijk van Marokko waarborgen geëischt voor de toekomst waarop onmiddelijk antwoord gewacht wordt.

Turijn, *Maandag avond*. De *Gazz. Piem* zegt, dat op de vertoogen onzer regering Oostenrijk de te Rocca Anfo begonnen werken heeft gestaakt, verklarende, dat de mijnen bij toeval waren gesprongen en deswegens zijn leedwezen betuigende.

Bern, *Dingsdag*. Gisteren hebben de gevolmagtigden van Frankrijk en Oostenrijk eene konferentie van drie uren gehouden voor de onderteekening van het vredesverdrag.

Na die konferentie heeft de heer *de Benneville* eene langdurige bijeenkomst gehad met de Sardinische gevolmagtigden.

Breslau, *Dingsdag*. Keizer *Alexander* zal bepaald Zaturdag ochtend hier aankomen en tot Zondag avond blijven.

De prins-regent van Pruissen komt insgelijks Vrijdag hier.

Frankfort, *Dingsdag*. Uit Weenen wordt gemeld, dat de keizer van Oostenrijk zich ter begroeting van den keizer van Rusland naar Myslowitz zal begeven.

Londen, *Dingsdag*. De koningin is te Windsor aangekomen.

De graaf *van Westmoreland* is overleden.

De *Times* en de *Morn. Post* bevatten scherpe artikelen, waarin het beheer der Oostersche staatsfinanciën afgekeurd wordt.

Parijs, *Dingsdag*. De avondbladen bevestigen, dat andere traktaten onmiddellijk zullen geteekend worden tusschen Frankrijk, Sardinië en Lombardije, en een algemeen traktaat tusschen de drie mogendheden.

De *Pays* verzekert, dat er geene deputatie uit de Romagna te Parijs zal komen.

Parijs, *Dingsdag*. Men verzekert, dat koning *Leopolds* beslissing betreffende het door Sardinië over te nemen deel der Oostenrijksche schuld te Zurich is ontvangen, en morgen een tweede vredesverdrag geteekend zal worden.

Parijs, *Dingsdag*. De *Pays*, de tijding van het teekenen des traktaats door Frankrijk en Oostenrijk meldende, voegt er bij: Twee andere traktaten zullen nu nog gesloten worden. De eenige reden, waarom dit tot dus verre vertraagd is, moet men in formaliteiten bij de kanselarij der drie mogendheden zoeken. De laatsten zijn het reeds omtrent alle voorwaarden eens.

Marseille, *Dingsdag*. Volgens tijdingen uit Napels van den 15. neemt het leger op de grenzen in sterkte toe; het zal 30,000 man tellen. Generaal *Pianelli* voert het bevel over de voorhoede; generaal *Viale* kommandeert de reserve te San Germano.

De koning maakt zich gereed om zich met zijn militair huis naar het leger te begeven.

In al de arsenalen wordt druk gewerkt.

Het geheele leger zal achtereenvolgens op den voet van oorlog worden gebragt.

Uit Rome zijn berigten ontvangen van den 15. De hertog *de Grammont* houdt voortdurend konferentiën met den paus te Castel Gandolfo. Men zegt, dat de paus in overeenstemming met Frankrijk een manifest met betrekking tot de aangelegenheden van de Romagna zal uitvaardigen.

Uit Marokko wordt gemeld dat de keizer zegevierend Mequinez is binnengetrokken. Zijn mededinger is op de vlugt geslagen. De keizer heeft de vrijheid van handel toegestaan.

Londen, *heden*, *Woensdag*. De Dovercastle is van Melbourne te Plymouth aangekomen.

De *Morning Post* zegt, dat te Zurich een drievoudig verdrag zal gesloten worden.

De *Daily News* zegt dat er hinderpalen tegen de bijeenkomst van het kongres bestaan, en dat Rusland en Pruisen hun besluit nog niet hebben kenbaar gemaakt. — Volgens eene depeche uit Konstantinopel, van gisteren is *Ali Pacha* door *Mehemet* vervangen en zal *Kupriali Fuad* ook aftreden.

Parijs, *heden*, *Woensdag*. Uit Parma wordt gemeld, dat de justitie met kracht handelt en verscheidene nieuwe arrestatiën hebben plaats gevonden. De gemeenteraad heeft beraadslaagd over de slooping der zuil waarop het hoofd van *Anviti* geplaatst is geweest.

— Z. M. heeft pens. verleend aan *J. H. Meijers*, gewezen machinist bij het stoombootveer in het Hollandsch Diep tusschen Willemsdorp en den Moerdijk, van *f* 406; *J. Merkenlenbag*, zich schrijvende *J. Merkelbach*, gew. adsist.-mach. bij voorn. veer, van *f* 226; en *B. van der Sluys*, gew. stoker bij voorn. veer, van *f* 250; benoemd tot burgem. der gem. Oudshoorn *J. W. Rösener Manz*, en hem eervol ontslagen als burgem. der gem. Zoetermeer; tot burgem. der gem. Gorinchem *W. A. Viruly Verbrugge*; tot maj.-komm der dienstd. schutterij te Arnhem *W. S. van den Berg van Heinenoord*, kapt. bij de rustende schutterij in de prov. Gelderland; — aan den heer *L. Royer*, op zijn verzoek en met dankbet., eervol ontslag verleend als dir., hoofdonderw. der schilder- en teekenschool aan de Kon. Akad. van beeldende kunsten te Amsterdam; en aan den heer *Jan Schokker*, als plaatsvervang. kantonr. te Purmerende, onder dankbet.; benoemd tot ontv.: te Noordwelle c. a. de heer *W. E. N. Muskeyn*, ontv, te Erp c. a.; te Erp c. a. de heer *P. A. Broers*, surnum. der bel. te Utrecht; te Beek c. a. de heer *J. P. Kessler*, ontv. te Maurik; te Termunterzyl c. a. de heer *W. F. van Nouhuys*, ontv. te Meeden c. a.; — pens. verleend aan: jhr. *J. Sandberg*, ontv. te Haarlem, van *f* 2307; *P. van der Werff*, hoofd-komm. bij 's rijks belast. te Vierlingsbeek, van *f* 504; — benoemd tot ambten. ter beschikking van den goev. der Nederl. bezittingen ter kuste van Guinea den heer *D. P. H. J. Weytingh*.

:— Uit 's Hage schrijft men ons van den 19. Okt.: Het onderzoek van de ontwerpen nopens de Staatsbegrooting voor 1860 loopt heden ten einde. Men verneemt, dat van het aanvankelijk besluit, om dadelijk de ontwerpen nopens het strafwetboek te onderzoeken, is afgezien, en dat de Kamer voor een korten tijd op reces zal uiteengaan. Dadelijk na de weder-bijeenkomst zal met het onderzoek van het strafwetboek een aanvang worden gemaakt.

— De kommissie uit Gedep. Staten van N. Brabant, die te 's Hage is aangekomen, om over de spoorwegzaken met de regering in besprek te treden, heeft ten oogmerk, *niet* zijne ingenomenheid met de spoorwegplannen te kennen te geven, maar de regering te verzoeken eene beslissing zoo mogelijk te bespoedigen, om een einde te doen maken aan de agitatie, die de zaak der spoorwegen algemeen maakt.

— De kamer van koophandel te Oldenzaal, tegen de regeringsspoorwegontwerpen een adres aan de Kamer indienende, heeft daarin doen uitkomen hoe

het nijvere Twenthe door die plannen wordt benadeeld. Als bewijs geeft de kamer op, dat over 1857 alleen aan katoen en manufakturen naar Java is vervoerd, als volgt, uit: Stad Almelo *f* 601,906.50, Ambt Almelo *f* 7,070, Borne *f* 4,917, Stad Delden *f* 86,867, Enschede *f* 253,421.75, Goor *f* 58,550, Haaksbergen *f* 15,467.50, Hellendoorn *f* 460,527.50, Hengelo *f* 202,827, Lonneker *f* 81,591.25, Losser *f* 41,199, Oldenzaal *f* 625,529, Ootmarssum *f* 53,142.50, Rijssen *f* 46,099.50, Weerselo *f* 13,589.

— De *Tijd* komt heden terug op zijne appreciatie van het antwoord van den heer *v. Reesema* op een artikel van de *Stoompost*; daar dit antwoord alleen de voorstellen moest gelden, die van wege de Zuiderspoorwegkommissarissen aan Amsterdammers zouden gedaan zijn, vervallen ook de gevolgtrekkingen, zekerlijk ook die, omtrent het vreemde der onderlinge verhouding der koncessionarissen en de betrokken ministers.

— De *A. Ct.* verneemt, dat de projektwet betrekkelijk de doorgraving van Holland op zijn smalst, die, zoo als bereids is berigt, aan den raad van State was gezonden, door dat hooge staatskollegie reeds eergister naar den ministerraad is teruggezonden.

*— Men zegt, dat aan de in de hospitalen zich bevindende militairen, als zij herstellende zijn, een maand verlof wordt toegestaan, een maatregel die in allen opzigte gelukkig mag heeten.

De herstellenden, voor wie hier ter stede in de Willemskazerne plaats is ingeruimd, worden met alle mogelijke zorgen behandeld. Dikwerf ziet men hen in lange rijen langs onze wandelingen gaan, als de najaarszon vrolijk schijnt. Zondag morgen deden ze een rijtoertje, waartoe onderscheiden groote rijtuigen noodig waren.

— De rekonvalescenten-zaal die in de kazerne van het reg. grenadiers en jagers te 's Gravenhage was ingerigt voor hulphospitaal, zal ontruimd worden, doordien aan een aantal zieke militairen, ter bevordering hunner verdere gezondheid, tijdelijke verloven zijn verleend.

*— De 1. luit. der genie, jhr. *D. G. Hora Siccama* is van Amsterdam verplaatst naar Muiden. — De 1. luit. 3. reg. vesting-art., *J. W. Bergansius* is overgeplaatst bij het 1. reg.

— Woensdag, 2 Nov. a. s., zal te Breda aan de Koninklijke akademie, het examen een aanvang nemen van de onderofficieren van de wapens der infanterie, kavallerie en artillerie, dingende naar den rang van 2. luit. bij die wapens.

— Omtrent de Evertsen, die naar Cherbourg gaat om te dokken, 't geen hier te lande niet kan geschieden, zoolang de nieuwe werken aan 't Nieuwediep niet voltooid zijn, wordt gemeld, dat de officieren en ekwipaadje te Cherbourg zal moeten debarkeren, aangezien men in de dokken niet mag stoken. Verder zal de Evertsen naar Lissabon gaan, en van daar gezamenlijk met de Wassenaar in den Atlantischen oceaan kruissen en mogelijk Madera of de Kanarische eilanden aandoen. In de Middellandsche zee zal men niet komen.

*— Bij het Departement van Marine heeft den 17. dezer de aanbesteding plaats gehad van de levering van eenige levensmiddelen, waarvoor als minste inschrijvers, aannemers zijn geworden, de heeren: *T. Dijkman*, te Beverwijk, 740 mud gort, à *f* 10,45 per mud; *J. Beekman Jzn.*, 200 mud graauwe erwten, à *f* 10,78 per mud; 200 mud dito, à *f* 10,58 per mud; 100 mud groene erwten, à *f* 10,58 per mud; 200 mud dito, à *f* 10,18 per mud en 35 mud bruine boonen, à *f* 9,94 per mud.

— Te Leijden is door het toewaaijen van een deur van de Morschpoort door een sterken wind, een man doodelijk getroffen.

*— Men schrijft ons uit Leijden over den aanbouw van kleine huisjes, 't volgende, dat wij te eerder opnemen, omdat er als van zelf en ongezocht hulde door wordt gebragt aan de onvermoeide zorgen van hen, die sinds jaren zich hier ter stede reeds verdienstelijk maakten door den aanbouw van betere woningen voor de mingegoeden te bevorderen:

»Onderscheidene dagbladen hebben berigt gedaan, dat er plan bestaat bij diakenen der Nederduitsche Hervormde gemeente, om een deel hunner bezittingen, ingeschreven op het Grootboek der Nationale Schuld, te besteden tot het bouwen van zestig arbeiderswoningen in verschillende gedeelten der stad. 't Is Jammer, dat over dat plan een twistgeschrijf in de Stads Courant is ontstaan, ofschoon het slechts de uitvoering van dat plan betreft. 't Moet erkend worden, dat de keuze der gronden, waarop men bouwen wil, niet gelukkig is. Men klaagt er over, dat in de steden de woningen niet luchtig genoeg zijn ingerigt. Vooral voor de mindere standen is het noodig, dat daarop bij het bouwen worde gelet, van wege den invloed op de openbare gezondheid. 't Is daarom niet aan te prijzen, dat openbare pleinen worden bebouwd; — te minder, wanneer zij gelegen zijn aan kerkgebouwen, die bovenal behoefte hebben aan frissche lucht. Waarom niet liever de nog beschikbare vestwallen bebouwd, die aan het water en op eene vrije plaats gelegen, ruimschoots licht en lucht aanbieden, waardoor voor reinheid en gezondheid kan worden gezorgd?

't Zou evenwel te betreuren zijn, indien het plan zelf schipbreuk leed op bezwaren, die bij goeden wil niet onoverkomelijk zijn. Men is het thans tamelijk algemeen eens, dat de beste armenzorg juist daarin bestaat, om door welingerigte woningen de mindere standen eenigermate op te heffen uit den jammerlijken toestand, waarin zij soms verkeeren. Gebrekkige en bekrompene woningen bevorderen de uithuizigheid, en verhinderen in vele opzigten de pogingen die vermeerdering van stoffelijke en zedelijke welvaart bedoelen. 't Is de beste ondersteuning, die men den arme in natura geven kan, wanneer hij, 't zij geheel vrij, of voor eene geringe huur, eene goede woning verkrijgt. Op dat punt is te weinig acht geslagen, wanneer men weet, hoe bekrompen de meeste woningen der bedeelden zijn, waardoor de zamenleving soms zelfs aan het dierlijke grenst.

Al falen ook geheel en al de berekeningen, die men maakt, ten aanzien van de meerdere voordeelen, die de verhuring der nieuwe woningen zal afwerpen, boven de renten, die men van de ingeschrevene kapitalen trekt, — aanzienlijk en overvloedig zullen de vruchten zijn, ook zulken die men niet ziet. Onmiskenbaar moet er eene verlaging van den huurprijs der overige woningen uit voortvloeijen; — want de vraag vermindert, terwijl het aanbod toeneemt.

Het plan heeft bovendien iets, wat er eene bijzondere waarde aan geeft, namelijk: het kapitaal, wat daarvoor beschikbaar is, wanneer men nagaat, waaruit het is bijeengebragt. 't Is eene overwinst op het bedrag der bedeelingen gedurende een tijdvak van vijf jaren, waarin de armenzorg in een abnormalen toestand verkeerde door bekende geschillen veroorzaakt. Na het ontstaan van die geschillen liet de armenzorg toe, dat zij geregeld werd vervuld, zonder den bijstand der kerkkollekten, en zonder dat buitengewone middelen daarvoor in de plaats traden. 't Was mogelijk de opbrengst dier kollekten tot een afzonderlijk fonds aan te leggen en de renten te doen oploopen, zonder dat de geregelde armenzorg er onder leed. Het schijnbaar kwade heeft dus eene ongedacht gunstige uitkomst gehad, — eensdeels, door de belangrijke vermindering der bedeelingen en anderdeels door de vestiging van een kapitaal, dat nu stoffelijke en zedelijke voordeelen zal schenken. Die nieuwe huisjes worden een gedenkteeken van hetgeen eene verstandige armenzorg vermag, en strekken tot openbare veroordeeling van de hier en daar heerschende, maar toch ongegronde meening: *Leijden is rijk aan armen.*"

— Te Groningen is Maandag in de Martinikerk het nieuw gebouwde weeshuis der Herv. gemeente plegtig aan de gemeente opgedragen. Voor den verbouw heeft de gemeente *f* 80,000 à 5 pCt. beschikbaar gesteld. In 't nieuwe gebouw zijn de kinderen onthaald. Er zijn thans 86 jongens en 60 meisjes.

— Prof. *v. Vloten* bespreekt de splitsing van het Hoogleeraarsambt te Leiden voor Vaderl. geschiedenis, taal en letteren, in de *Arnh. Ct.*, en zegt daarover:

»Er is wel niemand voorzeker, in het hooger onderwijs der bovengemelde vakken belang stellende, die niet hun voorgestelde splitsing luide toejuichen en den wensch uiten zal, dat 's lands algemeene Staten, thans wijzer dan voor drie jaren, het voorstel op de staatsbegrooting, dienaangaande gedaan, zullen goedkeuren. Reeds de laatst aangevoerde beweegreden, dat »bij de steeds aanwakkerende zucht tot grondige beoefening, zoowel onzer geschiedenis als onzer taal en letterkunde, de taak voor één docent, al mogen zijne talenten en werkzaamheid uitstekend zijn, te zwaar is geworden," reeds de overweging dier beweegreden moet voor de noodzakelijkheid der bedoelde splitsing beslissend pleiten. Maar die overweging zal, dunkt ons, tevens kunnen aantoonen, dat met het voorstel des ministers, hoe wijs ook in zijne bedoeling, tevens nog maar voor een klein deel in de aangewezen behoeften voorzien wordt; of zal niet ieder, die van de aangegeven beweegreden kennis neemt, zich zelven onwillekeurig afvragen, waarom de zoo krachtig aangedrongen »wenschelijkheid der splitsing" alleen voor Leiden, niet ook voor Utrecht en Groningen geldig is? Toch zeker wel niet, omdat alleen de Leidsche hoogleeraar »dringend verlangd" heeft, in het belang van zijn taal-onderwijs, van dat der geschiedenis ontslagen te worden?"

»Waarom dan heeft de minister zich met een halven maatregel tevreden en alleen te Leiden die splitsing voorgesteld? Uit eene te ver gedreven bescheidenheid in zijne aanvrage welligt? Men zou het kunnen denken, wanneer men zich herinnert, hoe hij in het vorige jaar, bij de aanvrage om een vijfden juridischen hoogleeraar te Leiden, zijn schroom betuigd heeft, meer nog dan dat en reeds toen een afzonderlijk hoogleeraar voor vaderl. geschiedenis voor te stellen. Zulk een schroom echter noemen wij overdreven; of mag men van onze volksvertegenwoordigers veronderstellen, dat zij, met den minister van de *noodzakelijkheid* der splitsing overtuigd, er toch alleen Leiden maar mede begunstigen, Utrecht en Groningen daarentegen er van verstoken zouden? — Voor bezuiniging in dezen is er geen de minste grond, daar de beraamde ontvangsten der begrooting de uitgaven weder met dertig duizend gulden te boven gaan."

— Door de *Maatschappij van Toonkunst* is nog, behalve het vroeger medegedeelde omtrent de bekrooning en het groote feest te Arnhem, bepaald, 1°. dat aan de Afdeelingen over het volgend jaar een krediet van *f* 1100 wordt geopend, in mindering der kontributie, bij de wet vastgesteld — waardoor deze, als uitkeering aan de algemeene kas, tot op *f* 3,34 per Lid wordt teruggebragt — en bovendien aan *drie* Afd. subsidiën voor onderwijs worden toegekend.

2°. Dat een wedstrijd is vastgesteld tegen Okt. 1860 voor jeugdige toonkunstenaars (*Zangmeesters* en *Zangmeesteressen*) tot het verkrijgen eener driejaarlijksche toelage van *f* 800 's jaars.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 18 *Oct.*, 0,50 El.; + AP. 7.45. Gev. 1 d.
De Rijnhoogte te Keulen den 18. Okt. 5 voet 7 duim; 5 voet 9 duim Rijnlandsch.

ERRATUM.

In het bijgaand verslag der zitting van den gemeenteraad, is bij de afwezige leden verkeerdelijk, genoemd »de voorzitter;" dit moet zijn: »de heer *Kien*.

Oost-Indië.

Aan de Java-berigten ontleenen wij nog 't volgende:

— De regering, de wenschelijkheid inziende van eene vertaling in het Maleisch met Amboneesche spelling en met Italiaansche letters geschreven, van eenige Nederduitsche schoolboeken, ten gebruike der Inlandsche Christenscholen in de Moluksche eilanden, heeft voor dusdanige goedgekeurde vertalingen, ten gezamenlijke bedrage van 100 bladzijden druk in klein oktavo, een prijs van *f* 500 uitgeloofd.

— Twee tijgers voor de diergaarde te Rotterdam bestemd, zijn in de pakhuizen losgebroken en door geweerschoten geveld.

— Aan de suikerfabriek te Gowpol (resid. Cheribon) was den 31. Mei eene groote menigte bijeen ter viering van het jaarlijksche maalfeest; er zou tevens een gevecht tusschen een tijger en een karbouw plaats hebben; de afgezette ruimte werd door eene onafzienbare menigte omringd; de Europeërs, vooral de dames en kinderen zaten op eene verhevenheid. Toen de tijger werd losgelaten, maakte de karbouw weinig bezwaar; hij velde zijne horens tegen het grijnzen van den tijger. De laatste wilde zich toen verwijderen, maar zijn poot door het staketsel stekende werd hij door de toeschouwers teruggedreven; hij wist toen niet beter dan de verhevenheid te bespringen, 't geen hem gelukte. De tijger, alzoo tusschen de Europ. dames en kinderen gekomen, wandelde rustig tusschen hen door, den trap af, en ging zich verschuilen onder een padiemagazijntje. De ontsteltenis was algemeen. In zijne schuilplaats werd het dier spoedig omsingeld, en, nadat hij een inlander nog verwond had, door de heeren *Burgemeestre* en *Hartinck* afgemaakt.

— Het *Bataviaasch Handelsblad* bevat de volgende vraag:

»Wij lezen in de inofficiële mededeelingen der *Javasche Courant*, dat de pangerang *Hijdaijat*, rijksbestierder te Bandjermassin, sedert drie maanden afwezig, door den kommissaris der Regering, als het ware, wordt nageloopen, om toch maar de goedheid te hebben, terug te komen.

Men acht zoodanige handelwijze nadeelig voor ons aanzien tegenover de vorsten in den archipel, die aan onze heerschappij zijn onderworpen, en vraagt:

Waarom heeft die pangerang niet gehoorzaamd, toen hij door den afgetreden resident van Martapoera naar Bandjermasin werd opgeroepen? Wat geeft hem aanleiding of regt, de Nederl. regering te wantrouwen, nadat hij te Martapoera door den kommissaris ontvangen en op vrije voeten is gelaten! En waarom wordt hij niet vervallen verklaard van zijne waardigheid, nu hij aan herhaalde oproepingen niet gehoorzaamt, en zich juist dáár ophoudt, waar de zetel van den opstand zich bevindt, te meer, daar zijne vlugt dateert van den dag, dat de drie priesters, deelhebbers aan den opstand, waren gevangen genomen, die beweerd moeten hebben, schriftelijke bewijzen te kunnen bijbrengen, dat zij op last van den rijksbestierder hebben gehandeld?"

Het *Bat. Handelsblad* meldt nog, dat de off. v. gez. *Scholl*, tot herstel van gezondheid per overlandmail over Marseille willende reizen, daartoe door den franschen konsul op Tabanang zijn pas wilde doen viseren. De konsul vernomen hebbende, dat de heer *Scholl* Wurtemberger was, weigerde het visum, ofschoon de heer *S.* reeds 16 jaar in Nederl. Ind. dienst was. Men meent, dat de regering dien aanmatigenden konsul het exequatur moest ontnemen, en dat de konsul een Griek en geen Franschman van afkomst moet zijn. Velen dachten echter, dat de Ind. regering niet zoo krachtig zou optreden, ten gunste van een in onzen dienst staanden officier.

Door den Goeverneur-Generaal van Nederl. Indië zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement. Benoemd: Tot resid. van Tagal D. Potter; tot adsist.-resid. van Bawean (resid. Soerabaya) J. F. van der Loo; bij het binnenl. bestuur in de res. Palembang tot kontr. 1. kl. J. A. N. W. Booghmans; tot kontr. 2. kl. T. J. Canter Visscher; tot 3. kommies bij de alg. rekenk. J. J. Groenewald; tot komm. voor de komptabiliteit

op het bureau van den adsist.-resid. van Bandong (res. Preang Regentschappen) J. Lunenburg; tot postkomm., tevens pakhuism. te Palembang, E. J. Vemandel; tot algem. en zoutverk.-pakhuism., tevens administr. der houtstapelplaats te Muntok A. M. de Nijs; tot goev. van Celebes en onderh. A. J. F. Jansen; tot pakhuism. bij het zout-hoofd-depot te Tanara H. J. J. Le Seur; tot 2. amanuensis van het wed. en weezenfonds van burg. ambten. T. van Dinter.

Bevorderd: Bij de land. ink. en kult. tot kontr. 1. kl. J. R. Pillard; tot kontr. 2. kl. C. J. de Lange.

Ontslagen: Eerv., wegens overplaatsing, de 2. amanuensis wed. en weezenfonds van burg. ambt. in Ned. Indie W. J. Brouwer; op verz., eerv., uit 's lands dienst J. W. Kröller en H. U. Arendeel; met beh. van regt op pens. J. Oudhoff.

Verleend: een tweejarig verl. naar Nederl. aan den gouvern. van Celebes en onderhoorigheden D. F. Schaap en den risid. van Riouw J. H. Tobias; wegens ziekte: aan den adsist.-resid. van Baweau G. J. Tormijn; aan den resid. van Rembang mr. H. J. W. van Lawick van Pabst; aan den ben. administrat. der tinmijnen van het distrikt Marawang A. de Lanoy.

Militair Departement. Benoemd: tot 2. luit. bij het reg Oost.-Ind. kav., A. D. R. van Kestereu; tot adsp.-betaalm. bij de milit. administr. J. C. Stravers; tot 2. luit. C. C. P. Steinmetz.

Bevorderd: tot luit.-kol. bij het wapen der inf. H. Cobet; bij het wapen der genie en sapp. tot kapt. J. P. Ermeling en tot 1. luit. J. P. van der Eb.

Ontheven: Eerv., wegens ziekte, onder toekenning van wachtg. de opz. over de verwers bij den artill.-konstr.-winkel te Soerabaya, W. D. Echter.

Ontslagen: Uit Zr. Ms. mil. dienst, den 2. luit. der inf. J. L. Lonxis; op zijn verz. eerv., met behoud op pens., de kapt. der inf. M. W. de Val.

Verleend: Een tweejarig verl. naar Nederl. aan den kapt. der inf. A. A. G. Frappier; idem wegens ziekte aan den luit.-kol. der inf. H. Cobet, den 1. luit. van het reg. Oost.-Ind. kavall. P. J. v. d. Heyde; den kapt. der inf. B. Loggere en aan den magazijnm. te Soerabaya F. W. Michel.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de bijeenkomst van de Tweede Kamer van gister is aangekondigt, dat in de afdeelingen tot rapporteurs zijn benoemd over het zesde hoofdstuk der staatbegrooting (de Herv. eerdienst) de heeren *v. d. Poel*, *Olivier*, *v. Reede*, *Delprat* en *Kien*; — over de zevende (de R. K. eerdienst) de heeren *v. d. Poel*, *Olivier*, *v. Reede*, *v. Wintershoven*, en *v. Nispen*, en over het achtste (Marine) de heeren *v. d. Linden*, *Hugenholtz*, *Dommer*, *Storm*, en *Kingma*.

De verslagen over de begrootingen voor de landsdrukkerij en den arbeid der gevangenen zijn uitgebragt. De dag der beraadslaging daarover zal nader worden bepaald. — Verder is uitgebragt het verslag, nopens de te houden enquête, wegens de water-aftapping van de Maas; ook te dien aanzien zal de dag der beraadslaging nader worden bepaald.

De voordragten, nopens de provinciale belastingen, zijn, zonder verdere beraadslagingen met algemeene stemmen aangenomen; desgelijks de voordragt, betreffende de verhooging van het derde hoofdstuk der staatsbegrooting voor het jaar 1838, nadat de min. van Buitenl. zaken deswegens eenige inlichting had gegeven.

Bij de beraadslaging over de voordragt ter verhooging van de begrooting van het derde hoofdstuk der staatsbegrooting voor de dienst van het loopende jaar, heeft de heer *de Bieberstein* te kennen gegeven, dat hij gaarne had gewenscht, eenig antwoord te bekomen, nopens het verlangen, dat de regering toch geene gelegenheid zou verzuimen, welke zich mogt opdoen, ter losmaking van den band van Limburg tot het Duitsch verbond. De spreker heeft daarbij verklaard, dat hij er niet aan twijfelt, of de min. zal zich beijveren om het zijne aan te wenden, ten einde aan dien wensch te voldoen, maar heeft gemeend, de min. te mogen afvragen, of onze beide gezanten te Frankfort wel met gelijke bedoelingen als de regering werkzaam zijn, en genegen, om het belang van het hertogdom Limburg in dit opzigt te behartigen.

De min. van Buitenl. zaken heeft een antwoord op de tot hem gerigte vraag, als 't ware, overbodig geacht, omdat het hem niet geoorloofd is, betreffende de bedoelde aangelegenheid, tot bijzonderheden af te dalen. Hij heeft zich bepaald bij de aanmerking, dat het gewigtig bezwaar, 't welk door de betrekking tot het Verbond op eene onzer provinciën rust, door de regering is erkend, even als hare verpligting om dit bezwaar te verligten, en zoo mogelijk op te heffen, maar heeft tevens aangemerkt, dat dit verband het gevolg is eener vrijwillige aangegane overeenkomst, aan welker bepalingen men zich niet eigendunkelijk mag onttrekken; — dat intusschen de regering geene middelen zal verzuimen, welke strekken kunnen, om aan het regtmatig verlangen der bevolking van Limburg te gemoet te komen.

Wat de Nederlandsche gezanten te Frankfort betreft, heeft de min. doen opmerken, dat dezen geheel en al afhankelijk zijn van de hun gegevene instruktiën, en dat er derhalve geen twijfel kan worden gevoed, of zij zullen dezelfde gevoelens belijden, als door de regering worden voorgestaan.

Het ontwerp is daarop met eenparigheid van stemmen aangenomen.

Over de staatsrekening van 1855 zal op een nader te bepalen dag worden beraadslaagd.

Een aantal adressen, betreffende de spoorwegen, is ter griffie nedergelegd.

TURIJN, 15 Oktober.

De *Gazz. di Modena* de proklamatie van den diktator *Farini* aan de Parmesanen opnemende, zegt daarbij:

»De te Parma bedreven misdaad heeft in geheel Europa een diepen indruk te weeg gebragt, denzelfden indruk van leed en verontwaardiging als bij ons het geweten des volks heeft gevoeld, zoo wreedelijk getroffen in zijne beschaving, in zijn eergevoel, en in de geheiligde belangen der nationale zaak.

»De openbare meening zal ten onzen opzigte regtvaardig zijn. Zij zal de schuld van eenige laaghartigen niet op eene geheele bevolking willen werpen, die, door haar waardige en edel vastberaden houding, zooveel regt op Europa's sympathie heeft verkregen.

»Maar terwijl het geweten der onpartijdigen uit die afschuwelijke gebeurtenis een vernieuwd bewijs zal putten van de eenige voorwaarde waarop de orde in Italië mogelijk is, kan het bestuur slechts eéne zorg hebben, slechts aan een enkelen pligt denken. Vóór alles moest zij eene plegtige voldoening erlangen voor den hoon der wetten en der beschaving aangedaan, de mannen doen straffen, die op de Italiaansche beweging den eersten bloedsmet geworpen hebben, en toonen, dat de overheid nog alle kracht tot verzekering der openbare orde bezit."

Uit Bologna meldt men, dat de pauselijke troepen in hunne positiën blijven, maar de aanwerving van Zwitsers en Oostenrijkers bij hen op groote schaal blijft geschieden. Men wil dat de Bologneesche regering tot de Europeesche mogendheden een protest zal rigten tegen die werving, welke Oostenrijks onzijdigheid in verdenking brengt. — Het Midden-Italiaansch leger neemt dagelijks toe, maar heeft nog lang niet de aan de bevolking geëvenredigde sterkte bereikt.

Een aantal Toskaansche konsuls in het buitenland is afgezet, omdat zij de nieuwe orde van zaken niet hebben willen erkennen.

Uit Modena wordt berigt, dat groothertog *Frans V*, toen hij naar Oostenrijk vlugtte, behalve vele kostbare manuskripten, ook twintig schilderijen der beroemdste meesters en vier teekeningen van *Correggio* heeft medegenomen; de schilderijen en teekeningen had hij vervangen door schilderijen van mindere waarde, opdat men het wegnemen niet dadelijk zou bemerken.

WEENEN, 16 Oktober.

Oostenrijk heeft slechts met veel moeite zijne toestemming tot het houden van een kongres gegeven. Het schijnt er slechts toe besloten te hebben, omdat eene regeling der Italiaansche zaak ook voor den toestand in Venetië wenschelijk is, want door den tegenwoordigen toestand wordt de revolutionaire agitatie slechts gevoed.

Het gerucht wil, dat eene bijeenkomst tusschen den keizer en den Czaar zal plaats vinden.

BERLIJN, 17 Oktober.

De regering is, naar gemeld wordt, voornemens een Pruissiesch oorlogschip ter bescherming onzer handels- en scheepvaartbelangen gedurende de Spaansche expeditie, aan de Marokkaansche kust te stationneren.

LONDEN, 15 Oktober.

De *Times* bevat eene uitvoerige korrespondentie over den moord te Parma. Wij ontleenen daaraan het volgende:

Luigi Anviti, te Piacenza geboren, was in 1848 kapitein. Zijn slechte naam was toen oorzaak, dat zijne opname onder de vrijwilligers en geregelde troepen, die Parma ter deelneming aan den nationalen oorlog leverde, geweigerd werd. Na de restauratie werd hij kolonel en, verbitterd op de liberalen, het voornaamste werktuig van 's hertogs wreedheden en onregtvaardigheid; voornamelijk werd hij de man der bastonnades. Hij was een der hoofdbewerkers van den moord van 22 Sept. 1854. Den 12. April 1855 werd, hoewel zonder gevolg, een pistoolschot op hem gelost. Het volk meende, dat hij dit zelf had laten doen, om een voorwendsel tot wraakoefening te hebben. Hij beschuldigde een soldaat en liet dien door een krijgsraad veroordeelen, hoewel de man zijne onschuld bewees. Ook liet hij een barbier in hechtenis nemen, die ten gunste van den soldaat getuigd had, en, naar men zegt, in de gevangenis ophangen. De haat tegen hem nam zoozeer toe, dat de regering het raadzaam oordeelde, hem naar Piacensa te zenden, waar hij eveneens vele wreedheden beging. Bij den val der regering van de hertogin verdween hij. Den 5. Okt. reisde hij per spoor in boerenkleeding en met een paspoort der pauselijke regering, van Bologna naar Piacensa. Waarschijnlijk bragt hij brieven over uit het pauselijk leger naar dat der hertogen te Mantua. Ook zegt men, dat hij 15000 frs. bij zich had. Op 5 mijlen van Parma werd hij herkend door zekeren vrijwilliger *Camazzi*, dien hij vroeger had laten in hechtenis nemen en mishandelen, alleen omdat hij niet van hem hield. Deze sprak *Anviti* aan, hem bij zijn naam noemende, doch ontving een bits en trotsch antwoord. Hij zeide niets meer; doch deelde te Parma zijne ontdekking aan andere vrijwilligers mede, die *Anviti* in hechtenis namen en in eene kazerne nabij het station bragten. Dadelijk verzamelde zich eene massa volks, en eischte zijn leven. De vijf of zes karabiniers, die in de kazerne waren, sloten die, en trachtten het volk tot bedaren te brengen. Het volk antwoordde echter, dat al de schuldigen derzelfde kategorie, welke gedurende de drie laatste maanden der overheid in handen waren gevallen, in vrijheid waren gelaten, dat men nu de slechtste der geheele bende had, en het genot der wraak zich niet wilde laten ontnemen. Intusschen drong een hoop straatjongens en vrouwen uit de heffe des volks door een poortje binnen, dat men verzuimd had te sluiten, haalde *Anviti* van onder een der bedsteden weg, en sleepte hem naar buiten. Nu sleepte men hem door een aantal straten en pleinen tot voor het Zwitsersche koffijhuis, waar men voor het half doode slagtoffer een glas limonade bestelde, en na hem op de schandelijkste wijze gesard te hebben, legde men hem op een der marmeren tafels en hieuw hem met een sabelslag het hoofd af. Men verzekert, dat een uit de menigte het lijk een vinger afsneed en het bloed er uitzoog, en dat de straatjongens op het lijk sprongen en dansten. Daarop begaf men zich weder op straat, het hoofd op een sabel gestoken, de romp door het stof slepend, en tegen den avond stak men het hoofd op de zuil der Piazza Grande, dwong een troep vioolspelers er bij te spelen, en danste er de *carmagnola* omheen. Tegen negen ure begon de menigte uiteen te gaan, zwerende dat het hoofd daar drie dagen zou blijven, doch eenige kompagniën Piemontezen, die nog in de stad waren, dreven haar weg en namen het hoofd en de romp mede naar het hospitaal, van waar zij heimelijk begraven werden. Het lijk had 26 wonden.

LONDEN, 17 Oktober.

De *Observer* zegt, dat, zoo Oostenrijk aan een Europeesch kongres over de Italiaansche kwestie wil deelnemen, dit ten eerste eene koncessie is van de mogendheid die zoo lang in Italië geheerscht heeft. Een kongres echter heeft meer dan éene opinie, en de mogendheden die zich buiten den oorlog hebben gehouden, zullen niet veel haast hebben om tot eene poging tot bevrediging mede te werken, tenzij zij weten waarom. Het ware toch voor Europa weinig waard een kongres ter regeling der Italiaansche kwestie vereenigd te zien, zoo er niet eenige kans bestond op eene schikking die den vrede in Italië verzekerde. En die vrede is tegenwoordig klaarblijkelijk onmogelijk zonder de vrijheid in Italië. Tenzij de Engelsche regering verzekerd zij van zekere voorwaarden strekkende, om den vrede en de rust van Italië te verzekeren, die onder vreemde heerschappij nooit mogelijk zijn geweest, tenzij dat gebeure, zal de Engelsche regering aan geenerlei onderhandeling deelnemen, die slechts de verwachtingen, niet alleen van Italië, maar ook van Europa zou teleurstellen en vernietigen.

De *Cour. des Etats Unis* schrijft, dat *Blondin* dadelijk navolgers vindt; edoch te Albion tot groot onheil der stad. Een koordendanser had daar een koord over 't kanaal doen spannen; met de kermis liep alles uit, om hem te zien; galerijen waren opgerigt, de kaden en de ijzeren brug over 't kanaal waren met menschen gevuld. Een der galerijen is door den overlast ingestort en zijn daardoor onderscheiden menschen gewond; eenige oogenblikken later stortte echter de ijzeren brug in, onder den last van een twintigtal karren en paarden en bijna 400 menschen. Het tafereel dat het kanaal toen opleverde was allerjammerlijkst. Toch is de redding nog beter gegaan, dan men eerst dacht. 17 personen zijn bij het ongeluk omgekomen en 10 zijn gewond.

Uit Philadelphia wordt gemeld, dat aldaar eene stoomboot-maatschappij wordt gevormd, onder de benaming van Philadelphia and Crescent Navigation Company, met het doel om eene direkte gemeenschap met Europa daar te stellen. De stoombooten zullen worden gebouwd volgens een nieuw plan, waaraan al de voordeelen van de Great Eastern zullen verbonden zijn, terwijl de gebreken er van vermeden zullen worden. Deze vaartuigen zullen het trajekt in acht dagen afleggen, terwijl de kosten voor die booten van 8000 ton dezelfde zullen zijn als die voor de gewone booten van 2000 ton.

Volgens berigten uit China moet het kabinet van Peking, hoezeer in het noorden de Chinezen de gevolgen van het gebeurde aan de Peiho duchten, ten oorlog geneigd zijn. Men maakt dit o. a. op uit de benoeming van zekeren *Yin-Yan Yong*, die onlangs eene memorie geschreven heeft waarin hij zich den Europeanen zeer vijandig betoonde.

De Amerikaansche gezant was den 24. te Peking aangekomen, maar tengevolge van allerlei uitvlugten nog niet door den keizer ontvangen.

De Fransche en Engelsche gezanten bevonden zich te Shanghai en onderhielden geene betrekkingen met de Chineesche autoriteiten. De konsuls echter doen dat wel en de Chineesche overheden trachten ook de goede betrekkingen met de vreemdelingen te onderhouden. Aan de ongeregeldheden, te Shanghai ontstaan ten gevolge der beweerde opligting van Chinezen om een Fransch schip te Woosung te bevrachten, is een eind gekomen. Het gemeen was zeer verbitterd op de vreemdelingen en

zou gewis het Fransch konsulaat hebben aangevallen, zoo de overheden het niet in bedwang hadden gehouden. Verscheidene Europeanen zijn aangerand en de gebouwen der zendingen vernield. De koelies, die nog aan boord van de *Gertrude* waren, zijn vrijgelaten; zij waren allen van Ningpo, en een gestreng onderzoek heeft niet aangetoond, dat eenige vreemdeling tot hunne opligting had medegewerkt. De intendant van Souchow heeft eene proklamatie uitgevaardigd, waarin hij het volk waarschuwt, niet weder eigen regter te willen zijn en dergelijke ongeregeldheden te bedrijven, maar als het beschuldigingen tegen de vreemdelingen heeft, die bij hem of de konsuls in te brengen.

— 18 *Okt.* Gec. 96½; Peru 4½ pCt. —, 3 pCt. —; Venez. 5 pCt. 28, 2¼ pCt. 15; Port. 3 pCt. —; Sp. 3 pCt. 46½, 1½ pCt. 34⅞; Rusl. 4½ pCt. —, 5 pCt. —; Sard. 87.

PARIJS, 17 Oktober.

Van de benoeming eens arbiters in de schuldkwestie tusschen Sardinië en Oostenrijk is geen sprake meer; het schijnt dus, dat ook die kwestie bij het vredes-verdrag is geregeld. Het kongres dat volgen zal, zal naar alle waarschijnlijkheid te Brussel gehouden worden.

Gisteren is een buitengewone ministerraad gehouden, waarschijnlijk over de zaken van China. De regering heeft, naar men verneemt, met reeders te Marseille reeds kontrakten gesloten voor transportvaartuigen; zij heeft zich echter het regt voorbehouden die overeenkomsten binnen vier dagen weder op te heffen. Men zal dus weldra weten, waaraan zich, wat betreft de Chineesche expeditie, te houden. Men zegt, dat onze magt die aan de expeditie deel zal nemen, 12000 man zal bedragen.

Ons vreemdenlegioen, te Marseille en Solferino vreeselijk geteisterd, is door aanwerving van Zwitsers, Duitschers en Italianen weder op zijne vroegere sterkte van 3500 man gebragt.

De geruchten omtrent moeijelijkheden tusschen onze en de Engelsche vlootvoogden in de Spaansch Marokkaansche wateren zijn zeer overdreven. Evenwel is men toch niet zeer intiem en de Engelschen houden naauwkeurig het oog op al onze bewegingen.

— 18 *Okt.* Rente op tijd 3 pCt. —.—; Fr.-Oost Spw. 550.—; Sp. 1½ pCt. 34½, 3 pCt. 45.

ADVERTENTIEN.

*** De Commissie uit het Provinciaal Geregtshof van Utrecht, zamengesteld ingevolge het voorschrift van artikel 11 der wet van den 9. Julij 1842 (Staatsblad N°. 20) op het Notarisambt, tot het afnemen der **Examina** van degenen, die zouden verlangen naar het **Notaris-ambt** te dingen, verwittigt de belanghebbenden, dat zij tot het voorschreven einde zal vaceren op *Donderdag den vier en twintigsten November 1800 negen en vijftig* en zoo noodig de daaropvolgende dagen, des *voormiddags ten elf ure*, in eene der zalen van het Paleis van Justitie te Utrecht, wordende de Adspiranten uitgenoodigd, om de stukken, vermeld bij artikel 13 van voormelde wet, ten minste *veertien dagen te voren* portvrij te doen toekomen aan den Heer Griffier bij voormeld Geregtshof.

Utrecht den 17 October 1859.

De Procureur-Generaal, B. C. J. VISSCHER. De Raadsheeren, uitmakende de Commissie voornoemd, P. VERLOREN VAN THEMAAT. J. G. BOSCH VAN DRAKESTEIN.

*** Bevallen van eenen welgeschapen *ZOON* Vrouwe U. KOL, geboren Baronesse D'ABLAING VAN GIESSENBURG.

Kleine Breul bij Zeijst, 18 Oct. 1859.

*** Heden beviel van eene welgeschapen *DOCHTER* J. W. VLAANDEREN, geliefde echtgenoot van A. RUTGERS.

Utrecht 19 October 1859.

Eenige Kennisgeving.

*** De ondergeteekende betuigt, mede uit naam zijner zusters en van zijnen broeder, den opregtsten dank voor de vele bewijzen van hartelijke deelneming en vriendschappelijke belangstelling bij het overlijden van hunnen geliefden Vader ontvangen.

Utrecht 19 October 1859.

P. BROUWER, v. d. m.

*** Die iets te vorderen heeft van — verschuldigd is aan — of onder zijne berusting heeft, behoorende tot de nalatenschap van den Hoog Eerwaarden Heer J. HARTMAN, in leven R. K. Deken en Pastoor te Utrecht, aldaar onlangs overleden, gelieve daarvan opgaaf of betaling te doen vóór den 15. November 1859, ten kantore van den Notaris BORRET, te Utrecht.

*** De Notaris E. W. VAN SCHERMBEEK te Utrecht, zal op Woensdag den 2. November 1859, des voormiddags ten 10 ure, aan de Nieuwe kade bij de Waardbarrière aldaar, publiek en om contant geld aan de meestbiedenden verkoopen:

Een aanzienlijke partij **Bouwmaterialen** en **Gereedschappen**, bestaande in Eiken en andere Balken, Steigerjuffers, Kolders, Paalhout, Heistellingen en Heiblokken, Rammelschijven, Touwwerk, Hijschblokken, Dommekrachten, enz. Voorts Greenen Lichtkozijnen ten deele voorzien van Glasramen, Raamdeurkozijnen en nieuwe Paneele Deuren, ongeveer 400 nieuwe Marmeren Vloertegels, eene partij Hardsteen, 6 nieuwe Marmeren Schoorsteenmantels, een IJzeren Oprijhek met toebehooren, hoog 1½, breed met zijvleugels 16 el, en verder IJzerwerk en hetgeen verder te voorschijn zal gebragt worden en een dag vóór en op den verkoopdag genommerd te zien zal zijn.

Breeder bij billetten en nader onderrigt ten Kantore van gemelden Notaris.

*** Op Woensdag den 9. November 1859, des voormiddags ten 11 ure, zal te Vreeswijk, ten huize van *H. van Reenen*, in het openbaar worden verkocht:

1. Een zeer goed onderhouden HUIS met PAKHUIS en ERF, geteekend n°. 25, staande te Vreeswijk op het dorp aan de Westzijde, waarin vier Kamers, Keuken, Stalling, ruim Bovenportaal, Zolder en Vliering, terwijl in het Pakhuis sints vele jaren de handel in Steenkolen is uitgeoefend.

2. Een voor weinige jaren geheel vernieuwd HUIS n°. 35, staande nevens het vorige perceel, waarin drie Kamers, Kelder en Zolder.

De perceelen zullen ook in massa worden geveild.

Breeder bij billetten omschreven, en nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris H. D. G. A. IMMINK te IJsselstein.

TE HUUR OF TE KOOP.

*** Er wordt te Huur of te Koop aangeboden een sedert jaren met goed succes gedreven wordende, **Confituriers en Banketbakkers Affaire**, op de beste stand der stad Utrecht, bij Koop kan een gedeelte der Kooppenningen op het Huis gevestigd blijven. Adres met *franco* brieven onder letter B. aan het Bureau der Utrechtsche Courant.

*** Ondergeteekende zoekt een bekwaam **KOPERSLAGERSKNECHT**, van goede getuigschriften voorzien.

Zeijst, 18 October 1859. L. SCHÜTZ.

Op nieuw ontvangen:

*** De 1e qual. **SARDINES** à 90 cts. de *heele* en 50 cts. de *halve* doos, als ook de echte **Engelsche Colman's MUSTARD** in bussen a 45 cts. per bus. D. C. VAN ZIJST.

*** Belanghebbenden, die verlangen gebruik te maken van den **nieuwen Schrijfcursus**, tot verbetering van eene slechte schrijfhand, te openen op den 24. October e. k., gelieven zich vóór dien tijd aan te melden bij J. E. RICHTER.

Utrecht, 12 Oct. 1859. Onderwijzer in het Luth. Weeshuis, bij den Dom.

Ouders en Voogden

*** die hunne KINDEREN of PUPILLEN een nuttig ambacht willen laten leeren, dat Winter en Zomer door geregeld brood geeft, vervoegen zich aan het Bureau dezer Courant, Korte Nieuwstraat.

*** **R. ZUURMOND** vertrekt op *Middelburg* en *Zeeland*, Zaturdag van de Kade bij de Weerd Barrière.

240STE STAATS-LOTERIJ.

*** Bij den Gekwalificeerden Kollekteur P. HAANEBRINK te Utrecht zijn voor bovengenoemde Loterij **Heele en Gedeeltens van Loten** te bekomen.

De trekking der Eerste Klasse 31 October 1859.

*** Bij T. C. B. TEN HAGEN, te 's Gravenhage is van de pers gekomen, en is alom verkrijgbaar:

Een SPOORWEGGESCHENK

VAN 230 MILLIOEN,

door **POTDEVIN**. — Prijs 25 Cts.

ADVERTEREN

IN DEN

NIEUWEN UTRECHTSCHEN ALMANAK.

*** De eerste proeve tot adverteren in den Nieuwen Utrechtschen Almanak van voorleden jaar mogen wij als welgelukt beschouwen. De daarin voorkomende rubriek Advertentiën werd door meerderen gezocht, dan men verwachtte, waarom dan ook alle Advertentiën niet zijn kunnen opgenomen worden. Indien men ook in aanmerking neemt, dat 15000 à 20000 van deze Almanakken in de Provincie worden verspreid, en dat die Jaarboekjes telkens in de hand worden genomen, dan is het zeker niet te verwonderen, dat belangstellenden gretig van ons voorstel tot opname hebben gebruik gemaakt. Om de onkosten van het drukken en papier te dekken hebben de Uitgevers besloten een vasten prijs voor die Advertentiën te bepalen van **25 cents per gewonen regel**, groote regels naar gelang van de plaatsruimte die ze innemen. Zij verzoeken de belanghebbenden zich thans ten spoedigste ten hunnen kantore aan te melden, daar de Almanak zoo goed als gereed ligt, en dus het blad met Advertentiën spoedig moet worden afgedrukt.

Adres *Korte Nieuwstraat.* L. E. BOSCH EN ZOON.

*** VAN DER MEER & VERBRUGGEN, Boekhandelaars te Rotterdam, hebben uitgegeven:

BETHESDA,

Leerrede over Joh. V: 1—16, door

Dr. J. J. VAN OOSTERZEE.

Prijs 25 Cents.

*** DE ZALF EN PILLEN geven verbazende uitkomsten in gevallen van *roos*. De heer W..... Z...., te Tilburg, was zeer onderhevig aan roos, en deze huidontsteking had zich over zijn geheele ligchaam verspreid, en niettegenstaande hij menigvuldige geneesmiddelen had gebruikt, vond hij geen baat. Eindelijk nam hij zijne toevlugt tot de zalf en pillen van *Holloway*, en het gevolg daarvan was, dat hij in weinig weken tijds geheel hersteld was. Dit geval heeft veel indruk verwekt.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à ƒ 0,80, ƒ 1,85, ƒ 3,00, ƒ 6,75, ƒ 13,50, ƒ 20,50. Potjes Zalf à ƒ 0,80, ƒ 1,85, ƒ 3,00, ƒ 13,85, ƒ 20,95.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244. en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY'setablissement.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Okt.	Uren.	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	*Opmerkingen.*
			N Q.						
18	2	wnw.	1.0	759.76	60.8	÷ 6.3	0.82	0.	Zw. bewolkt.
	10	nnw.	0.0	59.50	54.3	+ 6.7	0.95	0.1	Betrokken.
19	8	w.	0.0	59.65	51.8	- 3.2	0.84	0.	Zw. bew.

PRIJZEN VAN KOEPONS EN LOSB. OBLIGATIEN.

Metalliek	ƒ 23.70	Pruissische	ƒ 34,87½
Nat. Met. Coep. .	„ —,—	Spaansche.	„ —,—
Napelsche	„ —,—	Sp. Coep. per fr.	„ —,—
Div. Eng. in . . £	„ 11,62½	Hamb. Russen. .	„ 32,50
Eng. Russen ...	„ 11,62½	Russ. in Zilv. R. .	„ 33,75
Fransche	„ 55 37½	Poolsche in fl. . .	„ 26,87½
Belgische	„ 55,75	Dollars	„ 2,34

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 18 Oktober 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	2½ pCt.	64 5/16	64 3/8	64⅛
dito dito	3 „	76⅞	77	
dito dito	4 „	97¾		
Handelmaatschappij. .	4½ „	127¼	127½	127¼
Aand. Rijn-Spoorweg.	4½ „	102		
SPANJE.				
Obligatien	1¼ pCt.	33¼	33 5/16	33¼
Obligatien	3 „	45 5/16		
Binnenl. Schuld....	3 „	42½	42⅝	42⅛
Amortisable		11 1/16		
PORTUGAL.				
Obligatiën	3 pCt.	44 9/16	44⅝	
dito 1856/59...	3 „	43 3/16	43¼	
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en C°.*	5 „	104¼		
Obligat. 1828 & 1829.	5 „	101¾	101⅞	
Certifikat. 1831 & 1838	5 „	86		
Certifikaten 1840 ...	4 „	82 7/16		
Cert. bij *Stieglitz* ...	4 „	82 11/16	82¾	
dito 5e Serie	5 „	91¾	91⅞	91 13/16
dito 1855 6e Serie . .	5 „	100⅛	100¼	
dito Adm. te Londen	4½ „	95⅞		
dito dito	3 „	64 9/16	64⅝	
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500		157¼	157½	157⅛
Obligatiën.	4 pCt.	78⅜	78½	
PRUISSEN.				
Obligatiën	5 „	101¼	101½	
OOSTENRIJK.				
Oblig. bij *Goll en C°.*	5 pCt.	63		
Oblig. Metaliek	5 pCt.	54⅜	54 15/16	54⅝
Oblig. Rente Am....	5 „	73⅜	73 11/16	73⅛
dito dito Nat. 1854. .	5 „	59½	59 13/16	59⅝
dito dito	2½ „	29	29 3/16	29
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100. .	5 pCt.	100⅛		
AMERIKA.				
Ecuad. Oblig. 1855. .	1 „	15 1/16	on	
Venez. Oblig.	3 „	26⅝	26¾	26 11/16
Grenada, Oblig. ...	3¼ „	15⅝	15¾	
Mexiko, Obl.	3 „	21¼	21⅜	21 5/16
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7 „	80¼		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 249 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Zitting van den Stedelijken Raad van *Donderdag* 13 *Oktober*.

Voorz. Mr. *W. M. J. van Dielen.*

Tegenwoordig zijn 25 leden.

Afwezig, met kennisgeving, de HH. *v. Veersen* en *Schuller*, en voorts de H.H. *Bake* en de Voorzitter.

De *Voorz.* deelt mede, dat den 7. Okt. uitvoering is gegeven aan het den vorigen dag genomen besluit betreffende de inzending van twee adressen, aan de Staten Generaal en aan den Koning; voor kennisgeving.

Is ingekomen;

eene missive van Gedep. Staten houdende goedkeuring der 1. suppl. kohieren der honden-belasting, — alsvoren;

eene gelijke missive, houdende goedkeuring der primitieve kohieren van de dir. belasting over 1859, — alsvoren;

eene gelijke missive, houdende goedkeuring van het raadsbesluit tot onderhandsche verhuring van de bovenwoning van het nieuwe wachthuis aan de Wittevrouwenbrug, — alsvoren;

eene missive der plaats. schoolkommissie ter voorziening in de bestaande vakaturen de volgende tweetallen aanbevelende:

Dr. *W. G. Brill* en mr. *S. J, v. Geuns* en mr. *J. v. Walré* en dr. *N. Imans*, waarbij door B. en W. gevoegd zijn

Dr. *J. M. v. Heusden*, dr. *A. C. Oudemans*, en de heer *D. Grothe* en mr. *E. Bergsma*, — Besloten straks tot de benoeming over te gaan;

eene missive van het bestuur der gods- en gasthuizen ter voorziening in de bestaande vakaturen, aanbevelende de H.H. *J. C. Schuurman*, *v. d. Wall Bake* en mr. *J. H. C. v. Hengst* en mr. *J. Gerlings*, waarbij door B. en W. gevoegd zijn de H.H. *R. Mijsberg* en jhr. mr. *W. N. de Pesters* en mr. *H. Waller* en *J. C. de Graaf*, — besloten die benoeming aan te houden tot na de behandeling van het adres vroeger door genoemd bestuur ingezonden;

eene aanbeveling van B. en W. van de H.H.

Mr. *P. C. Walland* en mr. *H. Hooft Graafland*, voor de betrekking van gemeente-ontvanger, — ter sekretarie.

De *Voorz.* stelt voor, alsnu over te gaan tot de benoeming der vaste kommissiën.

De heer *Schuurman* heeft, aangezien de vergadering niet geheel voltallig is, bezwaar omtrent de vraag, of de te nemen besluiten wel wettig zullen zijn, daar volgens art. 42 der gem. wet de leden ten minste tweemaal 24 uren te voren moeten worden opgeroepen, hetgeen niet geschied is.

De *Voorz.* meent, dat de aanmerking dat het aantal leden onvoldoende zou zijn, om deze zaak in behandeling te nemen, minder gegrond is, aangezien er 23 leden tegenwoordig zijn; Spr. zegt dat de oproepingsbriefjes den 11. zijn rondgezonden, dat het evenwel mogelijk is dat niet allen vóór 1 ure bezorgd zijn geweest bij de leden.

De heer *Boer* vraagt op welk artikel der wet de onwettig verklaring gegrond zou zijn; art. 142 spreekt wel van twee maal 24 uren te voren, maar sluit spoed eischende gevallen uit, en daartoe meent Spr. dat de benoeming der vaste kommissiën zou kunnen gerekend worden.

De heer *Schuurman* zegt, dat hij onwettig noemt wat niet is volgens de wet; dat dit geen spoedeischend geval zou kunnen heeten, daar het in de vorige verg. zelfs is uitgesteld. Overigens meent Spr., dat juist bij benoemingen ieder in de gelegenheid moet gesteld worden tegenwoordig te zijn.

De heer *Pabst* zegt, de gemeentewet bepaalt dat de oproepingsbriefjes in gewone gevallen minstens 2 maal 24 uren vroeger moeten worden rondgezonden. — Dit is een stellig voorschrift waarvan alleen in spoed vereischende gevallen kan worden afgeweken. — Is dit het geval dan behoort zulks op den oproepingsbrief te worden gemeld. Het is niet geschied, en Spr. meent alzoo dat de heer *Schuurman* in zijn regt was geweest, voor den aanvang der zitting ter kennisse van den raad te brengen, dat de briefjes geen 2 maal 24 uren te voren waren bezorgd, dan zou Spr. zeker het voorstel gedaan hebben deze zitting niet te houden. Nu de vergadering echter reeds de notulen heeft goedgekeurd, en dus besluiten heeft genomen, komt de aanmerking van den heer *Schuurman* te laat, maar voor Spr. zeer gelegen, omdat hij er aanleiding uit nemen zal, om aan den voorzitter een ernstig verzoek te doen, namelijk dat meer mag opgevolgd worden het voorschrift van het reglement van orde dat bepaalt, dat de zittingen van den raad gewoonlijk zullen gehouden worden den laatsten Donderdag van elke maand, dan kan men zijne zaken er naar inrigten en de raad zal talrijker zijn dan gewoonlijk. Nu schijnt het regel geen zitting op dien dag te houden. De oorzaak zoekt Spr. in de verpligte afwezigheid van den Burg. in 's Hage, die de raad belegt, als hij door hoogere belangen niet wordt verhinderd of de zaken het allerdringendst vorderen. Dit behoorde niet alzoo; het schijnt dat het dagel. bestuur niet genoeg op het oog houdt, de bepalingen van de gemeentewet, die voorschrijven, dat als de burgemeester afwezig is, de oudste wethouder, *in alles* zijne plaats vervult, en niet alleen in hetgeen de Burg. goed vindt maar *in alles* zonder eenige uitzondering. — Werd dat beter in praktijk gebragt dan zou de berg van werkzaamheden zich voor den raad minder ophoopen. Eene zoodanige regering uit den Haag kan voor de ingezetenen niet gewenscht zijn, terwijl met eene strenge toepassing der gemeentewet het lidmaatschap van den Burgemeester bij de Staten Generaal integendeel zeer nuttig voor de stad zal kunnen zijn, men denke slechts aan de *spoorwegen*. Nu is onzekerheid; gemis aan eenheid en verdrietige ophooping van werkzaamheden het gevolg van dien toestand.

De heer *Jongeneel* is zeer dankbaar voor de gemaakte aanmerking; hij heeft zijn oproepingsbrief eerst ten 4½ ure ontvangen en komt zeer onvoorbereid ter vergadering. Wat aangaat de opmerking van den heer *Boer*, meent Spr., dat dit lid met meer scherpzinnigheid dan waarheid het wetsartikel interpreteert. Door spoedeischende gevallen wordt naar Sprs. inzien bedoeld, als er iets dringends gebeurt, iets, waarop B. en W. niet konden rekenen, maar niet het benoemen eener vaste kommissie, dat weken te voren voorzien was.

De *Voorz.* acht het gesprokene niet bemoedigend voor hem om, gelijk nu, door het beleggen eener vergadering voor te komen dat er zich een berg van werkzaamheden zou opeenstapelen. Hem, zegt hij, is het niet te wijten, dat de oproeping niet vroeger is geschied, daar hij eerst Dingsdag zekerheid had, dat de burgemeester niet terug zou zijn. Spr. meent overigens deze vergadering ten aanzien van deze aangelegenheid als eene voortgezette vergad. te mogen beschouwen, daar de benoeming der kommissiën in de vorige ter tafel is gebragt maar onafgedaan gebleven is, zoodat alle schijn van eene mogelijke bedoeling om den raad te overvallen wel niet aanwezig zal zijn. Doet echter de heer *Schuurman* een voorstel, dan zal Spr. het in omvraag brengen.

De heer *Boer* zegt dat de verg. wettig bijeen is, en geeft alleen toe, dat een raadslid het voorstel zou kunnen doen, dat de vergadering besluiten zoude, naar huis te gaan. Spr. gelooft ook dat elk lid, als men begrepen had niet tijdig te zijn opgeroepen, had kunnen weg blijven en aldus feitelijk de raadsvergadering had kunnen verhinderen. Spr. meent echter ook, dat de burgemeester of die hem vervangt eene vergadering kan beleggen wanneer hij zulks nuttig acht en nu hebben de wethouders Dingsdag gemeend, dat er zaken van zoo gewigtigen aard te behandelen waren, dat eene verg. moest worden belegd, en daarom hebben zij die bijeengeroepen. De heer *Jongeneel* heeft Spr.'s interpretatie van art. 142 meer spitsvondig dan waar genoemd, maar leest men dat art. dan ziet men ten duidelijkste, dat de vraag, of er een spoed eischend geval bestaat, ter beoordeeling is van B. en W. en niet van den raad, en B. en W. nu hebben gemeend, dat zoodanig geval bestond, en zijn derhalve volkomen in hun regt.

De heer *Pabst* verklaart, dat de voorzitter zijne woorden verkeerd uitlegt; was het aan hem den voorzitter te bemoedigen in deze den ouden sleur meer en meer te verlaten, hij deed het gewis, veel eer dan te ontmoedigen. Spr. wil gaarne bekennen, dat hij met genoegen heeft opgemerkt, dat deze voorzitter reeds wat verbeterd en veranderd heeft. — Er was een tijd dat zonder den Burg. geen raadsvergadering kon gehouden worden. — Nu ziet men dikwerf den tegenwoordigen voorzitter optreden, maar het beginsel, dat de burgemeester uit Utrecht moet besturen is nog niet genoeg doorgevoerd.

De heer *Schuurman* moet opmerken, dat aan eene voortgezette vergadering niet kan zijn gedacht, dan waren de notulen niet gelezen. Spr. heeft geen verwijt bedoeld, maar alleen dat het goed is, dat de leden in den regel tijdig worden opgeroepen, om de zaken te kunnen nazien waarover zij geroepen zijn hun votum uit te brengen. Hij heeft eerst ten 4¾ ure de oproepingsbrief ontvangen, en de vergadering zijn bezwaar willen doen kennen, doch zal voor zich hiervan geen bepaald voorstel maken.

Wordt alsnu overgegaan tot de benoemingen, en worden herkozen:

in de komm. van financiën, de HH. *Schuurman*, *v. Veersen*, *Schuller* en *Bosch*, terwijl nog stemmen waren uitgebragt op de HH. *v. Nooten*, *v. Doorn*, *de Graaf*, *Trip* en *Kol.*;

in de komm. van fabrikage, de HH. *Jongeneel*, *Bake*, *v. Boetzelaar* en *Visscher*, terwijl nog stemmen werden uitgebragt op de HH. *Karsten*, *Ram*, *Trip*, *Visscher*, *v. Hengelaar* en *de Graaf*.

in de komm. voor het brandwezen, de H.H. *Visscher*, *de Graaf*, *Bosch* en *Ram*, terwijl nog stemmen werden uitgebragt op de H.H. *Trip*, *v. Dielen*, *Schuurman*, *v. Schermbeek*, *v. Cleef* en *Metelerkamp;*

in de komm. voor regtskundig onderzoek, de H.H. *v. Lier*, *Schuller*, *v. Hengelaar* en *v. Nooten*, terwijl nog stemmen werden uitgebragt op de H.H. *v. Veersen*, *Visscher*, *v. Doorn* en *Bisdom;*

tot aanvulling der komm. voor het ontwerpen der strafverordeningen de heer *v. Nooten*, terwijl nog stemmen werden uitgebragt op de H.H. *Boer*, *v. Geuns*, *v. Schermbeek* en *Bisdom;*

tot aanvulling der komm. voor het armwezen, de H.H. *Karsten* en *v. Boetselaar*, terwijl nog stemmen werden uitgebragt op de H.H. *v. Geuns*, *v. Doorn*, *Metelerkamp*, *Boer*, *Bisdom*, *v. Stirum*, *v. Doorn* en *de Graaf*.

Werden hierop tot leden der plaatselijke schoolkomm. benoemd de H.H. dr. *W. G. Brill* met 15 stemmen, en *D. Grothe* met 14 stemmen, zijnde de overige stemmen verdeeld over de H.H. *Oudemans*, *v. Geuns*, *Walré*, *Imans*, *v. Heusden* en *Bergsma*.

Aan de orde is het rekwest van den schipper *W. v. Capelle*.

De heer *v. Nooten* meent, dat de inlichtingen van den pachter nog niet uitmaken, dat hij in zijn regt is. Spr. meent, dat het hier de beslissing geldt eener vrij belangrijke regtsvraag, en het dus zijn nut kan hebben, de stukken te verzenden aan de komm. voor regtskundig onderzoek.

Den heer *Trip* is het voorgekomen, dat de overzeesche beurtschipper *Capelle* niet zonder grond reklameert, het tolgeld, dat hij aan Nieuwersluis te veel betaald heeft. Naar het beginsel van het tarief van 1827 en de ampliatie van 1828, welke stukken voor hem liggen, is het duidelijk, dat men aan beurtschepen en aan turfschepen een voorregt heeft willen verleenen. Immers, men leest er, dat beurtschepen tusschen Rhenen en Wezel maar 90 cent betalen. Een beurtschip op Rhenen kan 30 à 40 last, een beurtschip op Wezel 100 à 125 last groot zijn. En zoo betaalt zelfs een buitenlandsch beurtschip vrij minder dan *Capelle*. Een rijnschip van 240 ton of 120 last betaalt *f* 2. Een rijnschip van 500 ton of 250 last betaalt ook maar *f* 2. Naar dat beginsel behaalt een tjalk van 60 tot 40 cent en van 80 en meer ton ook maar 40 cent, de tjalken werden bovendien des tijds niet grooter gebouwd. Een regtskundig onderzoek komt Spr. overbodig voor.

De heer *Jongeneel* zegt, dat het hem leed doet dat deze raad zich onledig moet houden met uitlegging te geven aan een tarief van tolgelden over welks heffing verschil bestaat. Onder eene der hoofdvereischten welke een tarief moet bezitten mag wel genoemd worden dat het zoo duidelijk moet zijn, dat niet alleen de meer ontwikkelde maar vooral de eenvoudige het gemakkelijk begrijpen kan; van dit denkbeeld uitgaande moet Spr. bekennen, dat het thans vigerende tarief waarover verschil ontstaat hier geheel afwijkt. Daarom had hij gewenscht, dat bij de verpachting in 1857, dat tarief, dagteekenende van het jaar 1827 en weder gewijzigd bij kon. besluit in 1828, niet tot grondslag was aangenomen, omdat het getuigt van een verleden toen onze handel en rijnvaart nog in hunne kindschheid waren, van een tijd, toen de heffing van sluis-, brug- en tolgelden nog aan geen enkel staathuishoudkundig begrip getoetst was. — De onduidelijkheid van het thans besproken tarief brengt een tweede hoofdgebrek mede en wel de ongelijke heffing der tolgelden, voorzeker het hatelijkste gebrek dat een tarief bezitten kan, met één voorbeeld onder zoovele is dit gebrek aan te geven; een aakje van 10 ton kan getarifieerd worden op 60 Cents, terwijl Friesche tjalkschepen van 60 ton slechts 40 Cents behoeven te betalen. Zulk een tarief, vervolgt Spr., kan aan de eischen des tijds niet beantwoorden. — De tijd is voorbij, dat de sluis- en tolgelden produktief moeten gemaakt worden om eene groote bijdrage tot het onderhoud van steden en dorpen te kunnen leveren; dit denkbeeld behoort tot eene versletene rigting, en de staathuishoudkundige ontwikkeling des lateren tijds heeft een veel juister begrip in het leven geroepen, waarvan onze natie zich niet genoeg doordringen kan, als staande met den bloei en ontwikkeling van handel en fabriekwezen in het naauwste verband, een begrip dat ons leert, dat al wat van een schip wordt geeischt, niet op het schip maar op de lading drukt en wanneer die lading op alle mogelijke wijze door drukkende tol- en sluisgelden wordt belast, de konkurrentie tegen den vreemde wordt belemmerd en handel noch fabriekwezen zich op de hoogte des tijds kunnen staande houden. Eene regering welke van deze waarheid niet doordrongen is en oogluikend dien druk toelaat, ondermijnt het eerste levensbeginsel der natie. Hoe zal bij de toepassing van tarieven als de onderwerpelijke de konkurrentie van de eerste koopstad van ons land op den Rijn vol te houden zijn tegen Rotterdam en zelfs tegen Belgie, wanneer de tolgelden tot een onregtmatige hoogte kunnen worden opgevoerd, waarvan bijna de gansche Vecht een treurig voorbeeld oplevert? Zal zulks niet eene belemmerende toestand voor de ontwikkeling van den handel te weeg brengen? en wanneer dit niet kan tegengesproken worden, zal dan deze stad niet verstoken blijven van de voordeelen, die uit een druk handelsverkeer van Amsterdam met den Rijn geboren worden? Maar boven dit alles

bedenke men wel, dat de spoorwegen de grootste konkurrenten voor de waterwegen zijn, daar zij zelfs in den winter bruikbaar zijn, en dat de konkurrentie met andere waterwegen ook volgehouden moet kunnen worden. Dit alles worde door de raad wel overwegen met toepassing op het onderhavige tarief. De zaak is volgens Spr. van een' zeer ernstigen aard voor de toekomst, wordt het rekwest van den schipper van de hand gewezen, dan zal de pachter het regt hebben naar willekeur bij de heffing van de tolgelden zich óf te gedragen naar de bijzondere, niet meer bekend zijnde benamingen van het tarief van 1827, óf de tolgelden te heffen volgens de wijziging van 1828. Spr. vereenigt zich daarom niet met het voorstel van den Voorz., maar verlangt met den heer *v. Nooten* eene verwijzing naar de regtsgeleerde kommissie, en tevens van het bestuur dat het tegenwoordig pachtkontrakt zoo spoedig doenlijk aan den pachter worde opgezegd.

De heer *Pabst* zegt, dat het buiten twijfel is, dat de handel bij de toepassing van het tarief belang heeft; de heer *Jongeneel* durft zeggen, dat Utrecht de handel van Amsterdam door het tarief zoude benadeelen, daaruit neemt Spr. aanleiding voor te stellen de klagt van den beurtschipper en het antwoord van den sluiswachter alvorens de zaak in de regtskundige kommissie zal worden onderzocht, te verzenden ten fine van berigt, aan de kamer van koophandel.

De *Voorz.* gelooft dat men op een eenigzins ander terrein komt; er is eene klagt ingekomen over de *toepassing* van een tarief, dat de raad niet heeft vastgesteld, maar de koning, en dat de raad dus toch niet zou kunnen wijzigen.

De heer *de Jong* heeft in eene procedure, welke in vroegere jaren bij deze regtbank heeft gediend, ondervonden, dat de uitlegging van de besluiten regelende het tarief op den grooten waterweg van Amsterdam naar de Lek moeijelijkheden oplevert. — Hier wordt over eene verkeerde toepassing van het tarief geklaagd, en is de zaak om hare gevolgen een nader onderzoek waardig. Daarom keurt hij het voorstel van den heer *v. Nooten* goed, en verwacht hij dat de regtskundige kommissie de zaak tot klaarheid zal brengen. Hij gelooft dat de uitlegging van het bestaande tarief minder eigenaardig bij de kamer van koophandel te huis hoort. Als er kwestie was, om bij de Hooge Regering eene verandering van het tarief te provoceren, zou de kamer van koophandel geroepen kunnen worden om den raad voor te lichten.

De heer *Jongeneel* herhaalt, dat in het tarief het een gewigtig beginsel behelst, en dat wanneer de tarieven der sluizen te Vreeswijk en buiten de Weerd ten grondslag waren genomen, de raad thans niet geroepen zoude zijn, zich er mede bezig te houden.

De heer *v. Lier* gelooft niet, dat het voorstel van den heer *Pabst* noch dat van den heer *v. Nooten*, tot eenig resultaat zal leiden. De schipper wil zeker meer dan eene bloote interpretatie, en wel het effekt daarvan. De raad is echter niet bevoegd, dat te geven; alles zal zich dus in eene procedure moeten oplossen, waarin de regter moet beslissen. En waartoe dan al die omslag. De raad behoort dus zijns inziens, te verklaren dat het verzoek, gelijk het daar ligt, voor geen gunstige beschikking vatbaar is.

De heer *Pabst* zegt, dat de beslissing wel bij den raad behoort, want er is zekere boete bepaald voor het geval dat te veel geheven wordt; wordt er dus geklaagd dat de pachter te veel heft, dan moet de raad onderzoeken, ten einde te oordeelen of de boete zal worden toegepast of niet. Wat betreft de opmerking van den heer *de Jong*, zegt Spr., dat tot zoodanige interpretatie technische kennis behoort, die bij de kamer van koophandel meer dan bij den raad gevonden wordt.

De heer *v. Nooten* merkt op het gesprokene door den heer *v. Lier* aan, dat het regt tot tolheffing aan de Nieuwersluis een regt is aan de stad behoorende, geratificeerd bij kon. besluit; dat regt oefent de stad uit door een pachter, wien het voor vier jaren is afgestaan, en bij art. 3 der pachtkonditiën is op de niet-naleving der tarieven eene boete bepaald; dat is geschied, om de gemeente een waarborg te geven, dat er geen hoogere regten worden geheven dan de tarieven toelaten; en nu is het geheel overeenkomstig de antecedenten van den raad, te handelen gelijk Spr. voorstelt. In eene vroegere procedure naar aanleiding eener klagt van Duitsche schippers heeft de gemeente, gebruik makende van haar regt, de boete gevorderd, en is die vordering ook door den regter toegewezen.

De heer *v. Lier* zegt, dat het hier geldt de uitlegging van een kontrakt, en dat, als de raad zekere uitlegging aanneemt, het de vraag is, of de schipper daarmede genoegen zal nemen; doet hij dat niet, dan zou het kunnen gebeuren, dat de regter in tegenovergestelden zin uitspraak deed. Spr. gelooft niet, dat het met de waardigheid van den raad strookt, zich in de kennisneming eener zaak te verdiepen, welke men kan vooruitzien, dat bij den regter te huis behoort. Spr. blijft daarom bij zijn voorstel. Mogt echter de raad zich daarmeê niet vereenigen, dan zou Spr. nog de voorkeur aan het voorstel van den heer *Pabst* geven, omdat het hier eene zaak geldt, koophandel en scheepvaart betreffende; niets belet, haar daarna, des noodig, in handen der komm. voor regtskundig onderzoek te stellen.

De *Voorz.* vraagt of de raad wel bevoegd zou zijn' eene interperatatie te geven aan het koninkl. besluit.

De heer *Jongeneel* vraagt of en wanneer het kontrakt voor opzegging vatbaar is.

De *Voorz.* antwoordt dat het loopt tot 31 Dec. 1861.

Het voorstel van den heer *v. Lier* wordt alsnu verworpen met 19 stemmen tegen die der H.H. *Hengelaar*, *Bosch*, *Boer*, *v. Lier* en den Voorz.

Het voorstel van den heer *Pabst* wordt in omvraag gebragt en aangenomen met 16 tegen 8 stemmen. Tegen, de HH. *Schuurman*, *Jongeneel*, *v. Boetzelaar*, *de Jong*, *v. Doorn*, *Kol*, *Hengelaar* en de Voorz.

Over het voorstel van den heer *v. Nooten* zal alsnu beslist worden nadat de Kamer van Kooph. advies zal hebben uitgebragt.

Aan de orde is het adres van het bestuur der vereenigde gods- en gasthuizen, houdende verzoek tot wijziging van art. 3 der verordening op de zamenstelling van dat bestuur in dier voege, dat de benoeming door den raad op eene voordragt van het bestuur, niet op eene aanbeveling zal geschieden.

Den heer *Pabst* was dit adres niet aangenaam en versterkte hem in zijn vroeger geuit en door de geschiedenis bevestigd gevoelen, dat het hier eene betrekking geldt die men gaarne behoudt of op vrienden overbrengt, aan welken lust niet moet worden toegegeven. Men zegt wel: door het regt van voordragt wordt de kracht om zelf leden te *agreeren* verminderd, want B. en W. voegen een ander tweetal bij de voordragt, maar als men de voordragt van het kollegie wil doen aannemen, dan hebben B. en W. maar eene voordragt van personen te doen die de raad niet wil. Het was Spr. echter aangenaam, dat de mannen die het adres inzonden, aanvangen met zich aan de besluiten van den raad te onderwerpen; zij schijnen te hebben begrepen, dat de raad niet op zijn eenmaal genomen besluit zal terugkomen. Spr. wenscht dat de verg. zal overgaan tot de orde van den dag, en dat de raad zal voortgaan de regenten vrij te kiezen. Bleek het later, dat de raad mannen benoemde die niet geschikt waren, dan zou Spr. een der eersten zijn om de benoeming over te brengen bij het kollegie van regenten.

De heer *Boer* zal nu het regtspunt niet meer behandelen, dat is ten vorige jare uitvoerig genoeg geschiedt. Het bestuur der vereenigde Gods- en Gasthuizen heeft in de beslissing van den raad berust en volgens de gemaakte verordening eene aanbeveling gedaan, maar reeds geruimen tijd geleden is het bij missieve tegen het groot beginsel dier verordening opgekomen. In der tijd is op uitnoodiging van dat bestuur door B. en W., daartoe gemagtigd door den raad, eene kommissie van 3 leden benoemd om in overleg met 2 leden van dat bestuur eene regeling te ontwerpen. Die komm. heeft eene koncept-verordening opgemaakt, waarin op den voorgrond gezet werd, dat het kollegie een dubbeltal voor elke benoeming aan B. en W. zou voordragen, die er van hunne zijde een dubbeltal aan zouden toevoegen; uit dat 4tal zou dan de raad kiezen. Met de meerderheid van ééne stem heeft echter de raad dat beginsel verworpen en het beginsel eener geheel vrije keuze door den raad op bloote aanbeveling van 4 personen aangenomen. Het bestuur der Gods- en Gasthuizen is daartegen opgekomen en vraagt dat de raad dit punt nog eens in overweging neme, omdat het zich door dat besluit bezwaard rekent. Spr. gelooft dat bestuur dat te regt doet, omdat het vroeger steeds is zamengesteld geweest, gelijk het nu verlangd wordt, en deze daadzaak pleit voor het beweren, dat het bestuur nu in een veel ongunstiger positie geplaatst is dan vroeger. Het bestuur heeft verder nagegaan de statuten van meerdere dergelijke inrigtingen in andere plaatsen hier te lande en in de meeste geldt dezelfde regeling die het nu verlangt. Nu kan Spr. niet inzien, dat dit verzoek onredelijk is; hij meent juist, dat er veel voor te zeggen is. Spr. ziet er ook geen groot bezwaar in, dat men er gehoor aan zou geven, want bij de voordragt van het bestuur zullen B. en W. de onmiddelijke vertegenwoordigers van den raad, toch een dubbeltal voegen. Meent men, dat bij deze wijze van voordragt aan den Raad nog geen genoegzamen invloed op de keuze verzekerd is, zoo moet dit een gevolg zijn: daarvan dat men niet slechts het bestuur der inrigting mistrouwt, maar nog daarenboven die leden van den Raad, die men in het kollegie van dagelijksch bestuur heeft geplaatst. Er is geene aanleiding noch tot het eene, noch tot het andere.

De heer *Pabst* vraagt, of in een konstitutionelen staat het een argument kan zijn, omdat eene verordening met de meerderheid van eene stem werd aangenomen is het *billijk*, dat men verzoekt haar te vernietigen. Als ééne stem het beginsel niet beslist, zullen ook twee en drie het niet doen, en als ieder dan kan zeggen om die reden is mijn verzoek billijk en dus de verordening onbillijk, dan wordt het regeren onmogelijk. Zeker heeft elk burger het regt om zich bij adres tot den raad te wenden; maar niet op grond, dat de verordening maar eene kleine meerderheid had, moet zijn verzoek billijk zijn. De heer *Boer* heeft verder gezegd, dat de leden van het bestuur in kwestie in eene ongunstige positie zijn. Spr. vraagt wat hij daarmede bedoelt? Is het dat zij minder magt hebben? dat zij niet in de gelegenheid zijn met de vereischte kracht en liefde die zaak te behandelen? Immers dat niet. Omtrent een ander punt zijn zij alzoo in een ongunstiger positie; Spr. zal het niet noemen, maar het komt toch hierop neêr, dat hunne wederinkiezing minder van het kollegie afhangt, of dat zij minder in de gelegenheid zijn hun *aangename* leden te doen benoemen. Dat was het oude verderfelijke stelsel van de voorgaande eeuw. Spr. weet, dat dit beginsel op vele plaatsen bij dergelijke instellingen nog in zwang is, maar dat is geen reden om voor Utrecht een verkeerd voorbeeld te volgen. Voor benoemingen heeft de raad sedert 1856 tot beginsel gesteld aanbeveling, geen voordragt, en nu vraagt Spr., waarom de hier bedoelde inrigting eene uitzondering zal maken. De zaak is toch niet van gering gewigt; het zijn honderdduizenden, die worden geadministreerd, en daarop oefent de raad het best de kontrole door het benoemen der leden *zonder* invloed van het administrerend ligchaam.

De *Voorz.* herinnert, dat bij verordening van 10 Maart 1853 het regt van voordragt is toegekend aan de besturen der godshuizen en andere instellingen van liefdadigheid. Alleen ten opzigte van Gods- en gasthuizen wordt thans eene uitzondering gemaakt. — Wat betreft de bewering, dat bij de vaststelling der eerste verordening die niet doordrongen was van de geest der gemeente wet, moet spreker opmerken dat hetgeen in 1858 en derhalve niet zóó lang geleden is geschied, dat daardoor die meening zou kunnen geregtvaardigd worden.

De heer *de Jong* wijst op het ambachtskinderhuis en het krankzinnigen gesticht hier ter stede, waar de benoeming van regenten door den raad op eene *voordragt* geschiedt, ten bewijzen dat de Gods- en Gasthuizen in eene ongunstigen elceptionneelen toestand werden geplaatst, toen men aan het kollegie van regenten het regt van voordragt benam. In 1853 was hun dat regt bij verordening verleend, en is het nu vreemd te vragen, waarom het hun nu in 1858 is ontnomen? Men zegt dat sedert 1853 de begrippen van den raad eene groote verandering hebben ondergaan, en de heer *Pabst* heeft ons uitgenoodigd een enkel voorbeeld aan te halen, waar sedert 1855 (waarschijnlijk het jaar waarin die heer in den raad zitting nam) het regt van voordragt door den raad zou zijn toegestaan. Spr. wil dit niet tegen-spreken, maar de reden daarvan is waarschijnlijk, dat sedert 1855 dergelijke onderwerpen niet ter sprake zijn gebragt; want zij waren in 1853 reeds geregeld. Men heeft het vreemd, en Spr. gelooft zelfs, niet konstitutioneel genoemd, dat het tegenwoordig adres is ingediend; de raad, zegt men, had de bevoegdheid en het kollegie behoort zich te onderwerpen. — Onregtvaardiger beschuldiging kan wel nimmer tegen het kollegie van regenten worden ingebragt. — Wat heeft het kollegie gedaan? Het heeft zich aan den raad onderworpen; het eerbiedigt de verordening, van daar de *aanbeveling* die heden bij den raad is ingekomen. — Maar het kollegie heeft gebruik gemaakt van het regt, hetgeen aan ieder kollegie even als aan elk burger toekomt, om bij den raad zich over een onregt te beklagen en zich tot de bevoegde magt te wenden, om daarin verandering te provoceren. Hoe men dergelijke handeling ongepast te ongrondwettig kan beschouwen, kan Spr. zich en in begrijpen.

De heer *v. Hengelaar* betoogt, dat volgens de tegenwoordige gemeentewet de raad niet alleen bevoegd, maar zelfs verpligt is de benoemingen te doen naar eigen overtuiging, vrij en onafhankelijk, zonder zich te binden aan voordragten, die elk denkbeeld van vrije keuze uitsluiten.

De heer *Boer* zegt, dat uit art. 147 Gem. wet volgt, dat de raad ook kan huldigen eene wijze van benoeming bij voordragt. Spr. heeft dat ten vorigen jare verdedigd en zal daarover niet weder in uitvoerige beschouwingen treden. De heer *Pabst* heeft Spr.'s woorden verkeerd opgevat; Spr. is konstitutioneel genoeg om te weten, dat de minderheid zich aan de besluiten der meerderheid heeft te onderwerpen, zoo als dan ook het bestuur der godshuizen dit gedaan heeft. Maar het heeft nu van een niet minder wettig konstitutioneel middel gebruik gemaakt van het regt van petitie, om zijne bezwaren tegen het genomen besluit kenbaar te maken. Dat regt schijnt door den heer *Pabst* miskend te worden, wanneer hij begon te zeggen, dat het hem leed deed, dat een dergelijk adres bij den raad was ingekomen.

De heer *v. Hengelaar* bestrijdt het gevoelen, dat de tegenwoordige gemeentewet de bevoegdheid geeft de benoemingen aan anderen op te dragen, en licht zijne denkbeelden uit de vroegere en thans vigerende gemeentewet toe.

Met 14 stemmen tegen die der H.H. *Metelerkamp*, *Jongeneel*, *Visscher*, *v. Cleeff*, *de Jong*, *Boer* en *v. Dielen*, wordt alsnu afwijzend op het verzoek beschikt.

De vergadering gaat daarna uiteen.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH en ZOON.